

Яка точність оцінок під час нормування тих або інших показників якості?	Похибка для довірчого інтервалу для оцінки математичного сподівання досліджуваної генеральної сукупності
Яким має бути обсяг проби під час контролю показника якості та як його визначити?	Визначення об'єму вибірки
Якою має бути точність контролю показника якості харчової продукції?	Похибка для довірчого інтервалу для оцінки математичного сподівання досліджуваної генеральної сукупності
Яка надійність оцінок показника за обраної процедури контролю?	Ймовірність того, що відхилення незалежного спостереження від середнього арифметичного не перевищить величини δ

Прикладні задачі відкривають зв'язки між математичними та профільними об'єктами, що сприяє підвищенню зацікавленості студентів при навчанні, а також якості підготовки майбутніх фахівців-аграріїв.

М.І.Букатар, к. ф.-м. н, доцент

I.I.Дрінь, к. ф.-м. н, доцент

В.П.Лавренчук, к. ф.-м. н, доцент

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Бурхливий науково-технічний прогрес, збільшення потоку інформації, зростання рівня комп'ютеризації ставить перед вищою школою завдання покращувати якість підготовки спеціалістів. Це в свою чергу вимагає від викладачів удосконалювати методику викладання математики, чіткіше й продуманіше проводити відбір матеріалу, покращувати методику його подання, належним чином організовувати самостійну роботу студентів. Автори доповіді,

маючи великий досвід викладання різних математичних дисциплін у вищій школі, вважають за потрібне поділитися ним з іншими викладачами.

При організації і проведенні занять з математики ми намагаємося дати студентам можливість глибше відчути теоретичний матеріал і виробити вміння будувати математичні моделі реальних економічних і природничих явищ і процесів. Побудувавши модель, студент повинен вибрати метод її розв'язування і аналізу, а для цього ми намагаємося розвинути у студентів навички самостійного критичного й логічного мислення. Вчимо також їх не обмежуватися простим сприйняттям викладеного матеріалу, а самостійно відкривати нові теоретичні факти і застосувати їх при розв'язуванні конкретних прикладних задач. Адже відомо, що самостійно розв'язана конкретна задача важить для студента набагато більше, ніж декілька задач, розв'язаних з чиєюсь допомогою. Тому ми намагаємося спонукати студентів до творчості, пропонуючи різні за рівнем, складності задачі, щоб кожен міг підібрати собі таку, яка йому до вподоби. Зрозуміло, що для творчого розв'язання конкретної задачі студент повинен мати відповідну підготовку, тобто мати мінімум необхідних знань. Оскільки у багатьох студентів першокурсників рівень математичних знань бажає бути кращим, то викладання математики у вищому навчальному закладі вимагає від викладачів творчого підходу до справи. Виходячи з цього, ми й організовуємо свою викладацьку роботу.

Для того щоб інтенсифікувати працю студентів і спонукати їх до цілеспрямованого вивчення математичних дисциплін, авторами розроблено і надруковано дев'ять навчальних посібників, які побудовані за певним методичним принципом. Спочатку викладається необхідний теоретичний матеріал, а потім наводиться багато прикладів побудови математичних моделей економічних задач, проводиться аналіз їх розв'язування і пропонуються вправи для самостійної роботи в аудиторії й вдома. Особлива увага звертається на те, що студенти економічних спеціальностей повинні вільно володіти набутими математичними знаннями і вміти їх застосовувати у своїй майбутній роботі.

Література

1. В.П.Лавренчук, Т.І.Готинчан, В.С.Дронь, О.С.Кондур. Вища математика. Ч1.Лінійна алгебра, аналітична геометрія, математичний

- аналіз: Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2007. – 224 с.
2. В.П.Лавренчук, Т.І.Готинчан, В.С.Дронь, О.С.Кондур. Вища математика. Частина 2. Теорія ймовірностей та математична статистика: Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2007. – 216 с.
3. В.П.Лавренчук, Т.І.Готинчан, В.С.Дронь, О.С.Кондур. Вища математика. Частина 3. Математичне програмування : Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2007. – 176 с.
4. В.П.Лавренчук, Т.І. Готинчан, В.С.Дронь, О.С.Кондур. Математика для економістів: теорія та застосування. Підручник. – К.: – Кондор, 2007. – 596 с.
5. В.П.Лавренчук, М.І.Букатар, Т.І.Готинчан, Г.С.Пасічник. Математичні методи дослідження операцій: Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2005. – 352 с.
6. С.Д.Івасишен, В.П.Лавренчук, П.П.Настасієв, І.І.Дрінь. Диференціальні рівняння: методи та застосування. – Чернівці: – 278 с.

А.И.Гапонов, к.ф.-м.н.

В.Т.Белов, к.ф.-м.н., доцент

Крымский экономический институт КНЭУ, г.Симферополь

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПОНЯТИЙ «ДОСТОВЕРНОГО» И «НЕВОЗМОЖНОГО» СОБЫТИЙ В КУРСЕ ТЕОРИИ ВЕРОЯТНОСТЕЙ

В любой математической теории, построенной аксиоматическим путем, кроме системы аксиом всегда существует набор первоначальных понятий этой теории обычно не определяемых. Косвенное определение этих понятий обычно дается в системе аксиом данной математической теории. С методической точки зрения при преподавании курса Теории вероятностей всегда необходимо тем или иным образом разъяснить эти понятия для более полного освоения их студентами не математических специальностей.

В широко распространенном курсе Теории вероятностей [1] буквально с первой страницы вводятся понятия «достоверного события» и «невозможного события». Причем, подчеркивается резкое отличие случайного события от этих событий. Между тем, согласно аксиоматической Теории вероятностей [2] достоверное и невозможное